

Sigurd Langseth

Høringsbrev - Livslang læring i nord (Arbo-utvalget) - Campusråden i Alta

Campusråd Alta, 11 februar 2021, høyring «Livslang læring i nord» (Arboutsvalet) – campusråd Alta

Vi viser til brev av 04.01.2021 med arkivreferanse 2020/8700/SIL034 der rektoratet inviterer campusrådet i Alta til å gi høyringsvar på rapporten frå Arbo-utvalet «Livslang læring i nord».

Fråsegna frå campusrådet i Alta var oppe på møte mellom dei faglege leiarane på campus og viserektor 29. januar, vart deretter (1. februar) sendt til dekanane og til dei eksterne medlemmene. Vi takkar for innspel i denne runden. I februar er det også gjort noen reanalyser av tala vi har brukt i høyringa. Fråsegna under har lagt inn desse tala. Dei er om lag dei same var inkludert i dokumentet som medlemmene av rådet fekk 1 februar, og har derfor ikkje medført substansielle endringar av dokumentet.

Før campusrådet svarar på spørsmåla, noen kjenneteikn ved UiT i Alta:

- Meir enn 70 % av dei registrerte studentane ved campus Alta er del av fleksible studieprogram. Til samanlikning viser rapporten frå utvalet at 1/3 av UiTs totale studentmasse er del av slike program.
- Av studentane ved UiT i Alta er i dag 52 % (1150), dvs. fleirtalet av totalt 2215 studentar, del av nettstudiar ved Handelshøgskolen. I tillegg tek 21 % (462) samlingsbaserte studiar med samlingane på campus.
- Studentdelen frå Finnmark og Nord-Troms er høg på studiar som krev mye eller lengre opphald på campus i Alta, dvs. på samlingsbaserte studium og på campusstudiar. Her er 33 % av studentane frå Vest-Finnmark og 49 % frå Finnmark og Nord-Troms.
- Det er også store skilnader mellom rekrutteringa til samlingsbaserte og tradisjonelle campusstudiar i Alta. 41 % av studentane på samlingsbaserte studium er frå Vest-Finnmark, 29 % på dei campusbaserte er frå den regionen. Rekruttering frå Finnmark og Nord-Troms er 61 % på samlingsbaserte og 41 % på «ordinære» campusbaserte.
- Studentdelen frå Finnmark og Nord-Troms er 15 % på nettstudiane til HHT.
- UiT i Alta gjennom lokaldekkar såleis behov studentar har for å nå eit campus ved UiT, Vidare er kunnskap om utvikling av nettbaserte studiar utvikla over mange år i Alta konkurransedyktig i større marknader. Det siste gjer at UiT samla aukar si rekruttering utanfor landsdelen. Både eit sterkt regionalt nærvær og auka rekruttering utanfor Nord-Noreg er viktige målsetjingar ved UiT.
- Ved UiT i Alta har det alltid vore mye etter – og vidareutdanning (EVU). Denne aktiviteten står også i dag til fulle fram som det utvalet omtalar som «den skjulte etter – og vidareutdanningen» (s. 9-10). T.d. er store deler av nettstudiane ved campus EVU som ikkje vi registrerer som EVU.

UiT i Alta er i langt større grad enn UiT generelt, og også andre campusar ved UIT (her viser vi også til fråsegnene frå Narvik og Harstad som inkluderer tilsvarande oversyn som dei over), kjenneteikna av å vera tilpassa til studentar på fleksibel studiar. Fråsegna vår tek utgangspunkt i dette og i dei ti punkta som er rekna opp i brevet. Det er likevel naturleg at vi kjem meir inn på noen spørsmål enn på andre. Fleire av spørsmåla knytt til økonomiske ordningar for fagmiljø og tilsette ligg utanfor det campusrådet meiner noe om. Vi meiner også primært at svaret vårt skal tena til å belysa dei spørsmåla utvalet reiser om UiT Norges arktiske universitets (UiT) distribuerte campusar i Nord-Noreg sin posisjon og rolle i UiT som eit senter for livslang universitetslæring.

Innleiingsvis vil vi trekkja fram at to generelle målsetjingar er sentrale føresetnader for svaret. For det første i mål om *kvalitet*. UiT skal utvikla verdsleiande kunnskap, og undervisinga ved UiT uansett kva fagmiljø denne skjer frå skal byggja på dette. For det andre i mål om *tilgjenge*: Vår kunnskap skal vera tilgjengeleg uavhengig av kor folk bur og kva livsfase dei er i. Det ligg i UiTs samfunnsmandat at vi har ei særleg plikt å oppfylle desse måla i nord. Tilgjenge til kvalitet uavhengig av geografi er viktig både fordi denne skal sikra at arbeidslivet uansett kor det er i nord hevdar seg i den globale konkurransen, og at kandidatar uavhengig av kva plassering studietilbodet dei følgde ved UiT har skal var budd på eit liv på den globale arena.

Vi vil også framheva noen generelle utfordringar. Statsminister Erna Solberg drog under årets kontaktkonferanse 12 januar 2020 fram dei fleksible studiane sin posisjon når ho sa at: «Vi skal ha on-campus-undervisning særleg rettet mot unge, men universitets- og høgskolesektoren skal også være med og sørge for at ingen går ut på dato.» Vidare drog ho fram at universiteta var avhengige av å lukkast med fleksible studiar, fordi «hvis ikke vil private aktører ta over dette feltet, og det vil være dumt.» Vi deler den siste oppfatninga.

Vi vil også understreka eit behov for å sikra at vedtak om slike tilhøve ved UiT står seg på sikt. Utvalet seier de facto at når UiT «har gått hele sirkelen rundt» (side 15) er det fordi det meste av vedtak gjennom tidene når det gjeld å «mekla» mellom organisering av utdanningstilbod ved UiT og ikkje-unge studentar ikkje har tatt inn over seg sentrale utviklingstrekk i etterspurnader etter studiar. I dette perspektivet er det eit poeng å inkludera breie samfunnsomgjevnader i nord i aktuelle prosessar, og peika på at distribuerte campusar er nært regionalt arbeidsliv og eit mangfald av lokalsamfunn - og at slike omgjevnader er representerte i campusråda.

«Campusperspektivet» som del av UIT posisjonen innan livslang læring i nord er særleg knytt den spesifikke geografien i nord. Nord-Noreg er stort. Livslang læring er dessutan i stor grad organisert rundt fleksible utdanningar¹. For slike studentar er *tid* eit knapt gode. Tid brukt på jobb og heime er betre bruk enn tid til lange reiser og til opphald på eit campus der du ikkje når «heim» for stadig fleire studentar ved UiT. Konkurranse om tid må vera ei drivkraft for å utvikla tilbod som adresserer livslang læring i Nord-Noreg. Når utvalet (side 21) åtvare mot at dei

¹ Normannutvalet (NOU 2020:15) definerte fleksibiliserte utdanningar til utdanningar som er desentraliserte ved at dei er ikkje på eit universitets- eller høgskolecampus, er deltidstilbud som t.d bachelor i sjukepleie som er over fire og ikkje tre år, er samlingsbaserte med dagar på eit campus kvar 4-5-6 veke og er nettbaserte utdanningar der studentar sjeldan utanom på eksamenar er på eit campus.

distribuerte studiestadane ved UiT kan vera ein konkurranseulempe fordi strukturen fremja fragmentering, meiner vi utvalet i tilfellet ser bort frå nettopp nøkkelfaktorar knytt til avstandar og knappe tidsressursar. Men ein ser også bort frå ulik geografisk fordeling ved UiT av sentrale kunnskapsressursar knytt til t.d. utvikling av digitale løysingar, jfr innleiinga om kjenneteikn ved campus Alta. Gode campusar som del av god distribusjon vil gje konkurransekraft. Truleg også vår fremste konkurransekraft, institusjonar som ikkje har slik lokalisering vil først og fremst tapa på dette feltet. Digitalt er dei ofte minst like gode som oss.

Når det gjeld UiT i Alta sin posisjon i eit slikt landskap, vil campusrådet framheva mellom anna følgjande:

- UiT i Alta rekrutterer forholdsvis store delar av sine studentar til samlingsbaserte studieprogram frå Vest-Finnmark, Nord-Troms og Indre-Finnmark, det er svært nærliggjande at campus har ein særleg plass i høve til studentar i fleksible studieprogram i nærregionane. Mange av programma er grunnutdanningar i profesjonsfag.
- UiT i Alta rekrutterer store delar av sine studentar på «tradisjonelle» campusprogram frå dei same nærregionane. Dette er også i stor grad grunnutdanningar i profesjonsfag.
- Det er derfor sentralt at UiT utviklar slike typar grunnutdanningar distribuert på fleire campus, inkludert i Alta.
- UiT i Alta har gjennom lang tid opparbeidd seg mykje relevant erfaring og kunnskap i og om fleksible utdanningar. Implementering og utvikling av slikt får eit aktuelt løft gjennom til dømes den strategiske omlegginga av studiane ved fagmiljøet på Handelshøgskolen ved campus i Alta.
- Det er derfor sentralt at UiT også framover gjer utvikling av slike miljø ved campus til ein sentral del av ein strategi med mål om å styrka UiTs posisjon og rolle i livslang høgre utdanning.
- UiT i Alta må vera i samhandling med samfunn rundt seg. I dette er også å styrka dialogar om behov i regionalt arbeidsliv, planlegging og organisering av våre utdanningar og kva forventningar UiT har til samfunna rundt oss i til dømes mobilisering til tilboda. Dette gjeld alle utdanningane, også EVU enten dei er skjulte eller synlege.
- Campusutviklingsplan for UiT i Alta må vektleggja at campus skal vera eit godt vertskap for studentar på fleksible studiar inkl. på EVU. I dette ligg både god fysisk infrastruktur, god utdanningskvalitet og at vi inkluderer alle studentar uavhengig av kor lenge dei er på campus.
- Styrking av dialog og relasjonar med samfunna rundt campus Alta kan gjerast gjennom tydeleggjering av innrettinga på livslang læring i utviklingsprogrammet og i vertskommuneavtalen.

I omtalen av dei tre organisatoriske modellane (s. 31) utvalet presenterer for å vidareutvikla arbeidet med fleksible studiar og livslang læring ved UiT, tek campusrådet utgangspunkt i at livslang læring vil gje ein samla vekst ved UiT. Ein modelldiskusjon vil såleis også handla om kor UiT legg veksten. Vi meiner at veksten må leggjast der det er kunnskap, erfaringar, interesse og kultur for undervising i eit livsløpsperspektiv. Slik vi har presentert UiT i Alta er det klart at denne campus både har desse eigenskapane, samt at den også strukturelt vil ha viktige posisjonar i alle dei tre modellane. Meir spesifikt vil vi trekkja fram følgjande:

Den første modellen i rapporten legg vekt på fleksibilisering av utdanningar innafor dagens linjestyrte modell, dvs. i fakulteta. Denne modellen er viktig fordi det er her vi kan identifisera aktuelle fagmiljø som ønskjer å veksa basert på tilpassingar til livslang læring. Frå campus samla er utvikling av fakulteta sine fleircampusstrategiar sentralt i denne modellen, jfr også UiTs utviklingsavtale med KD (4.6) som vektlegg rolla til fakultetas strategiar og årsplanar i høve til å implementera fagleg aktivitet ved dei forskjellige campusane. Det er også viktig at inkludering av trekk ved modellane to og tre spelar med denne type miljø og ikkje tek veksten bort frå miljøa.

Den andre modellen legg vekt på arbeidslivssamarbeid og regional kompetanseheving og kan lett sjåast i høve til utviklingsprogrammet og til vertskommuneavtalen med Alta kommune. I tilfellet av at campusutviklingsplanen får den innrettinga den ser ut til å få, der eit av dei to strategiske områda vil bli å knyta campus til den øvrige byutviklinga, blir denne planen også sentral i å styrka samarbeidsprosjekt lokalt og regionalt. Utviklingsavtalen med KD (4.6 op. cit.) tek også eksplisitt opp effektane av ordninga med regionale viserektorar og av utviklingsprogramma for Narvik, Harstad og Alta frå mellom anna desse perspektiva. Modellen kan også fanga opp mulege innovasjonar knytt til eit sterkt utvida samarbeid med arbeidslivet om ulike utdanningar, også på bachelor – og masternivå. Det er betydeleg erfaringar frå fagmiljøa i Alta frå samarbeid med arbeidslivet som er nyttige viss ein skal utvikla dette perspektivet vidare.

Den tredje modellen legg vekt på UiTs posisjon i sal og konkurransekraft i det utvalet omtalar som ein grenselaus marknad. I ein slik modell må det vera eit mål at kunnskap ved UiT Alta skal medverka til å skapa konkurransekraft ved UiT. For å få det til er både utviklingsprogram, campusutviklingsplan og vertskommuneavtale sentrale i utvikling av tilboda. I høve til å utvikla god infrastruktur for samlingsbaserte studiar og EVU er strategiar for å utnytta det samarbeidet UiT har med Alta kommune om utvikling og drift av «visualiseringssenteret for Arktis» og «smart leiligheten» basert på demonstrasjon av velferdsteknologi spennande i utviklinga av posisjonen til campus i konkurrerande fleksible utdanningar sentrale. Her er også stort potensiale i EVU.

Campusrådet er opptatt av at UiT i Alta skal vera på tilbodsida gjennom at campus tek ei rolle innafor den organiseringa innrettinga på livslang læring som UiT vil gå inn for. I denne samanhengen er det også sentralt å nemna at utvikling av spesifikt tilpassa strategiar i Alta også vil vera ein «naturleg» del av UiTs utviklingsavtale (4.6) med KD, der «UiT skal utarbeide en samlet plan for fremtidig campusutvikling», mellom anna gjennom verktøya vi dreg fram i høyringssvaret. Denne «skal sikre at det er kompetansemiljø og god tilgang på tjenester ved alle campus». I dette biletet sikrar livslang læring distribuert, og regionalt tilpassa, aktivitet i tråd med dei fordelane ein geografisk distribuert campusstruktur gir.

For campusrådet ved UiT i Alta

Sveinung Eikeland (leiar)

Rune Sundelin (campusrådets sekretær)